

دوكتۇر ئانا سۆزلەپ بەرگەن ھېكايىلەر

ۋاكاكا بىلەن ئىستىنىنىڭ

ئۇچار بېلىققا ئۆزگىرىشى

«خالتىلىق قوش» قا

ئۇچراپ قېلىشى

شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت - فوئو سۈرەت نەشرىياتى

شىنجاڭ ئېلېكترون ئۇن - سىن نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

遭遇袋袋鸟: 维吾尔文 / 黎程程编; 哈斯亚提·
阿布来提译. — 乌鲁木齐: 新疆美术摄影出版社:
新疆电子音像出版社, 2011.5

(博士妈妈讲故事)

ISBN 978-7-5469-1357-5

I. ①遭… II. ①黎… ②哈… III. ①连环画 - 作品
- 中国 - 现代 IV. ①J228.4

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2011)第 088829 号

丛 书 名 博士妈妈讲故事

书 名 遭遇袋袋鸟

主 编 黎程程

译 者 哈斯亚提·阿布来提

责任编辑 迪丽努尔·阿布都热合曼

责任校对 古丽巴哈尔·托合塔木

制 版 乌鲁木齐标杆集书刊设计有限公司

出 版 新疆美术摄影出版社

新疆电子音像出版社

发 行 新疆新华书店

印 刷 新疆新华印刷厂

开 本 880 mm × 1230 mm 1/24

印 张 2

版 次 2011 年 5 月 第 1 版

印 次 2011 年 6 月 第 1 次印刷

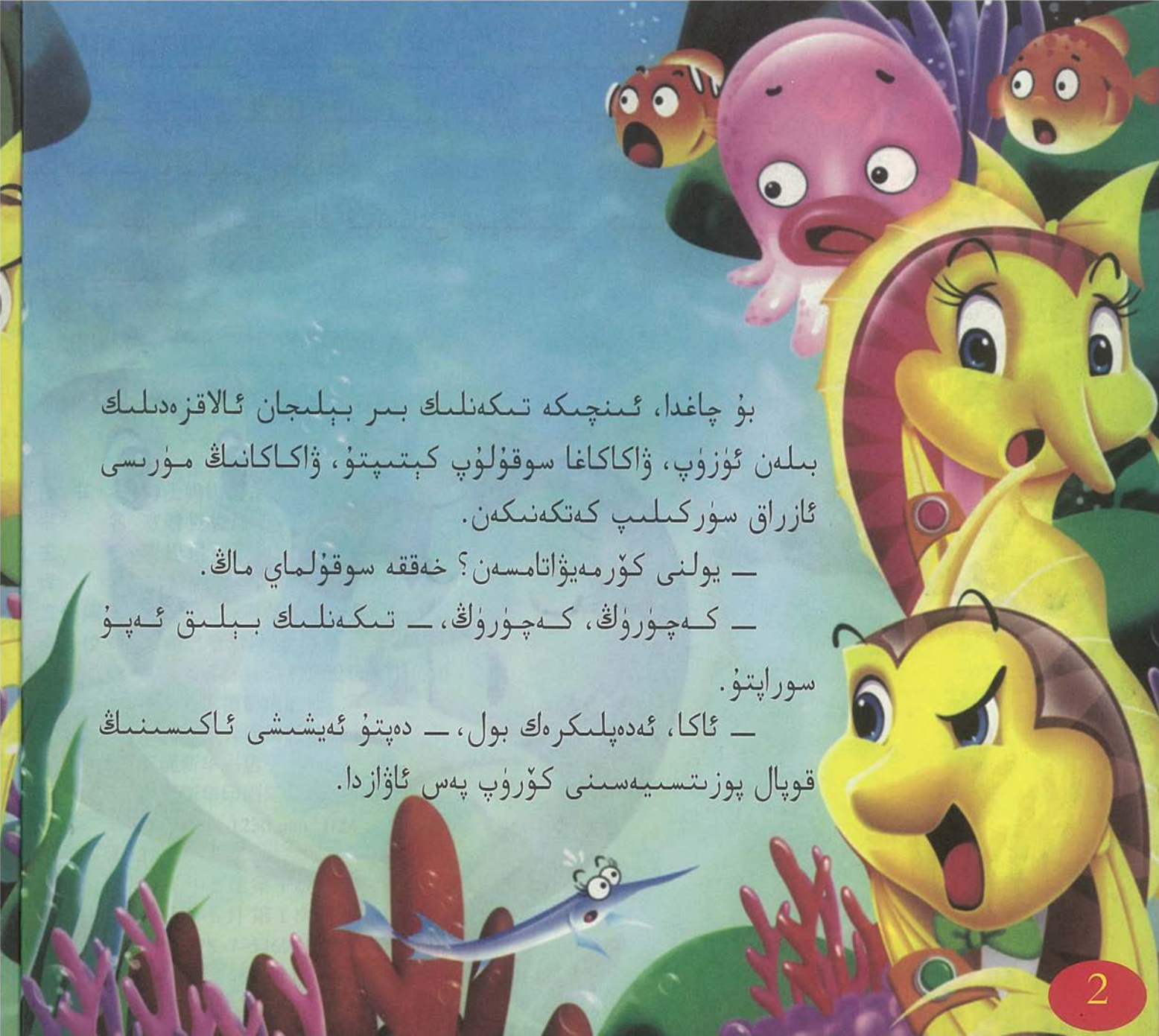
书 号 ISBN 978-7-5469-1357-5

总 定 价 58.00 元(全十册)

ۋاكاكاي بىلەن ئەيشىشى «خىيالىي ساياھەت ماشىنىسى»
ئارقىلىق ئۇچار بېلىققا ئايلىنىپتۇ، ئۇلار ئۇچار بېلىق توپىنى
ئىزدەيمسە بولمايتتى. ۋاكاكاي:

— تېز بول، بىز چوڭ قوشۇننى تېپىشىمىز كېرەك، — دەپ
ئالدىرىتىپتۇ

بۇ چاغدا، ئىنچىكە تىكەنلىك بىر بېلىجان ئالاقزەدىلىك
بىلەن ئۈزۈپ، ۋاكاكاغا سوقۇلۇپ كېتىپتۇ، ۋاكاكانىڭ مۇرىسى
ئازراق سۈركىلىپ كەتكەنىكەن.

— يولنى كۆرمەيۋاتامسەن؟ خەققە سوقۇلماي ماڭ.
— كەچۈرۈڭ، كەچۈرۈڭ، — تىكەنلىك بېلىق ئەپۈ
سورايتۇ.

— ئاكا، ئەدەپلىكرەك بول، — دەپتۇ ئىششى ئاكىسىنىڭ
قوپال پوزىتسىيەسىنى كۆرۈپ پەس ئاۋازدا.

ۋاكاكا ئېغىزىنى كالچايتىپ، تىكەنلىك بېلىققا مۇنداق دەپتۇ:
— شۇنچە چوڭ دېڭىزدا سەن يولۇڭنىمۇ ئوڭلاپ ماڭالماي، ماڭا سوقۇلۇپ يۈرۈپسەنغۇ!
— نېمە ئىش بولغانىدى؟ — دەپ سورايتۇ ئەيشىشى تىكەنلىك بېلىقنىڭ
جىددىيلەشكەن ھالىتىنى كۆرۈپ.
— چاتاق، بەك چاتاق، ئۇ نېمىدۇ، نېمىدۇ؟.... — دەپتۇ تىكەنلىك بېلىق دۇدۇقلاپ.
— ئاكۇلا كەلمىگەندۇ؟ — بېلىقلار جىددىيلەشىپ سورايتۇ.

— ۋايجان، ئۆلگىلى تاس قالدىم، مەن،
مەن بايىلا «خالتىلىق قۇش» قا ئۇچراپ
قالدىم، — دەپتۇ تىكەنلىك بېلىق سەل
ئوڭشىلىۋېلىپ.

بېلىقلار تىكەن بېلىقنىڭ سۆزىنى
چۈشەنمەي، پىچىرلاشقىلى تۇرۇپتۇ:

— «خالتىلىق قۇش» قانداق بولىدۇ؟

— ئەزەلدىن ئاڭلاپ باقمايتىكەنمەن...

— «خالتىلىق قۇش» نىڭ تۇرقى قانداقراقكەن، — دەپ سوراپتۇ ئەيشىشى كىچىك تىكەنلىك بېلىقتىن.

— قاناتلىرى چوڭ، تۇمشۇقى ئۇزۇن، پوكىنىدا چوڭ بىر خالتا بار ئىكەن، — دەپ چۈشەندۈرۈپتۇ كىچىك تىكەنلىك بېلىق.

بېلىقلار يەنە چۈشەنەلمەي سورايتۇ:

— ئۇنىڭ قاننى ئۇچار بېلىق ئاكىمىزنىڭكىدىنمۇ چوڭمىكەن؟

— ئۇ ئۇچار بېلىق ئاكىمىزدىنمۇ ئېگىز

ئۇچامدىكەن؟

— «خالتىلىق قۇش» قاننىنى يايىسا كۈنىنىمۇ

توسۇۋالىدىكەن، — دەپتۇ تىكەنلىك بېلىق.

ۋاككا تىكەنلىك بېلىقنى سەل مۇبالىغە

قىلىۋەتكەندەك ھېس قىپتۇ:

— ھە، ئۇ قۇياشتىنمۇ چوڭ قۇشمىكەن؟

تەكەنلىك بېلىق يەنە دۇدۇقلاشقا باشلاپتۇ:

— ئۇنىڭ ئېغىزى ناھايىتى چوڭ ئىكەن، بىر يالمايلا

نۇرغۇن بېلىقلارنى يۇتۇۋېتەلەيدىكەن.

بۇنى ئاڭلىغان بېلىقلار قورقۇپ، غۇلغۇلا قىلىشىپتۇ:

— ھە، نېمانداق ئاچ كۆزدۇر؟

— نېمانداق قورقۇنچلۇق، بەك يامان ئىكەن.

ئەيشى سەل ئويلنىۋېلىپ تىكەنلىك بېلىقتىن سورايتۇ:

— سېنىڭ دېگەننىڭ ساقىقۇش ئەمەستۇ؟

تىكەنلىك بېلىق بۇ ئىسمىنى تۇنجى قېتىم ئاڭلىغان بولغاچقا:

— ساقىقۇش دېگەن نېمە؟ ئەجەب ئەستە ساقلىغىلى بولمايدىغان ئىد.

سىمكەنغۇ؟ — دەپ سورايتۇ.

بېلىقلار ئەمدى «خالتىلىق قۇش» نىڭ نېمىلىكىنى بىلىپ، شۇ

ھامان قورقۇشقا باشلاپتۇ.

— تىكەنلىك بېلىق سىڭلىم، سەن ئېيتقان
«خالتىلىق قۇش» جەزمەن ساقىقۇش، — دەپتۇ
ئەيشى جەزمەلەشتۈرۈپ.

ۋاكاكا ئەيشىنىڭ گېپىگە ئىچى پۇشۇپ:
— سەن ئۇنى مۇرەككەپلەشتۈرۈپ نېمە
قىلىسەن؟ ساقىقۇشنى كۆپچىلىك بىلمەيدۇ،
«خالتىلىق قۇش» دېگەن بولسا «خالتىلىق قۇش»
بولۇۋەرمىسۇنمۇ، — دەپتۇ.

— مېنىڭ بايا كۆرگىنىم «خالتىلىق قۇش» ئىكەن. ئۇ
نۇرغۇن بېلىقلارنى يەۋەتتى، مەن ئاران قۇتۇلدۇم. مەن مېڭىپ
تۇراي، سىلەرمۇ تېزراق بولۇڭلار، ئەمدى كېچىكسەڭلار
ئۆلگۈرەلمەيسىلەر.

بېلىقلار بىردىنلا پاتىپاراق بولۇشۇپ، تىللىرى گەپكە
كەلمەپتۇ:

— نېمانداق قورقۇنچلۇق؟
— بۇ يەردىن دەرھال كېتەيلى.

بېلىقلار پۈتۈنلەي گاڭگىراپ قېلىپ، ئالدىراش ھالدا
ئەيشىشىدىن سورايتۇ:

— قانداق قىلىمىز؟

— بىز نەگىمۇ بارارىمىز؟

ئەيشىشى ئۇلارغا تەسەللى بېرىپ:

— كۆپچىلىك جىددىيلەشمەڭلار، ئاكام بىلەن چىقىپ

ئەھۋالنى كۆرۈپ بېقىپ، ئاندىن بىرنەرسە دەيلى، — دەپتۇ.

ۋاكاك بىلەن ئەيشىشى ئۇچۇپ چىقىپ، ئانچە يىراق بولمىغان
يەردە ساقىيىقۇش توپىنىڭ تۇرغانلىقىنى كۆرۈپتۇ ھەمدە ئۇلارنىڭ
قۇلاقنى پاك قىلغۇدەك ئاۋازىنى ئاڭلاپتۇ. ئەيشىشى ھاڭ - تاڭ قاپتۇ:
— ئاپلا، ئىش چاتاق، بىز قورشىۋىدا قاپتىمىز.

ۋاككا سۇغا قايتىپ چۈشۈپ، كەيپى ئۇچقان ھالدا
بېلىق، راكلارغا مۇنداق دەپتۇ:

— ھەممىلا يەردە «خالتىلىق قۇش» بار ئىكەن، بىز
قورشاۋدا قايتىمىز، قاچىدىغان يولمىزمۇ يوقكەن.
بېلىقلار ئۇھسىنىشقا باشلاپتۇ:

— ئايلا، قانداقمۇ قىلارمىز؟ ئۆيگە قايتىشىم كېرەكتى،
ھۇ ھۇ ھۇ.

ئۇشتۇمتۇت يىراقتىن بىر ئېچىنىشلىق سادا كەپتۇ:

-- قۇتقۇزۇڭلار!

-- ئانا، ئانا!

-- ھۇ ھۇ ھۇ.

ۋاكاكا، ئەيشىشى ئاكا - سىڭىل بىرىمىلا داڭقىتىپ قاپتۇ، بېلىق، راڭلار يىغلىد.

شىپتۇ:

-- ئاپلا، بولمىدى.

-- بېلىقلار «قۇتقۇزۇڭلار» دەپ توۋلاۋاتىدۇ.

-- قورقۇپ كېتىۋاتىمەن، ھۇ ھۇ ھۇ.

ساقىقۇشلار قاناتلىرىنى كېرىپ، چەمبەر ھاسىل قىپتۇ،
ئەتراپنى قاراڭغۇلۇق قاپلاپتۇ. بىر توپ ساقىقۇش سۇغا قاراپ
ئېتىلىپتۇ. بېلىقلار ئۈرگىگىنچە قېچىپ تېپىز سۇ يۈزىگە
چىقىپ قاپتۇ، يەنە بەزىلىرى قورقۇپ كېتىپ سۇ يۈزىگە سەكرەپ
چىقىپ، ئۇچۇپ يۈرگەن قۇشلارغا يەم بوپتۇ. بەزىلىرى قورققىنىد-
ىن ئۈزىمەي جىم تۇرۇۋالغانلىقتىن، سۇ يۈزىدىكى ساقىقۇشلارغا
قولايلىق يارىتىپ بىرىپتۇ.

بۇ چاغدا، بىر چوڭ ساقىيۇش يىنىككە سۈمۈرۈپ، بىرنەچچە كىچىك بېلىقنى تۇتۇۋاپتۇ.
ساقىيۇشنىڭ يوغان ئېغىزىغا كىرىپ كەتكەن بېلىقلار ئۈمىدسىزلىنىپتۇ:
— ھۇ ھۇ ھۇ.

— ياق، مېنى قويۇۋەت، — دەپ يىغلاپتۇ.
يان تەرەپتە تۇرغان ساقىيۇش بۇ مەنزىرىنى كۆرۈپ، كۈلگىنىچە ئاكىسىغا مۇنداق دەپتۇ:
— ئاكا، سەن ياخشى قىلدىڭ. ماڭا قارا، ئىككىمىز بېلىق يېيىشتە مۇسابىقىلىشىلى.

ۋاكاكا غەزەپلەنگەنلىكىدىن مۇشتۇملىرىنى تۈگۈپ:
— خەپ! ئۇ بىرنەچچىسى بىلەن جان تىكىپ ئېلىشىپ
ئۇلارنى يوقاتمايدىغان بولسام، — دەپتۇ.

ئەيشى ۋاكاكاغا :

— ئاكا، ئۇنداق قىلما، ئۇلارغا تەڭ كېلەلمەيسەن، ئەقىل ئىشلىتىپ ئۇلارنىڭ
قولىدىن قۇتۇلۇپ كېتەيلى، — دەپ نەسىھەت قىپتۇ.
بېلىقلار:

— ئۇچار بېلىق ھەدە، ئامال قىلىڭ.

— كۆپچىلىك بۇ يەردە ئۆلۈمنى كۈتۈپ تۇرساق بولمايدۇ، — دېيىشىپتۇ.

— كۆپچىلىك بىرلىكتە قاچساق، چوقۇم ئۇلاردىن قۇتۇلۇپ
كېتەلەيمىز، — دەپتۇ ۋاككا. بېلىق، راكلار ۋاككاغا قارشى چىقىپ
مۇنداق دەپتۇ:

— بۇنداق قىلغان بىلەنمۇ ھەممىمىز قېچىپ چىقالمايمىز — دە.

— مەن قورقمەن، ھۇ ھۇ ھۇ.

ئەيشىشمۇ بۇنداق قىلىشقا قوشۇلماپتۇ:

— بۇنداق قىلساق بولمايدۇ! توپتىن بىرىمىزمۇ چۈشۈپ قالماسلىقىمىز
مىز كېرەك.

ۋاكاكا ئالدىراپ - تېنەپ بىر چارە تېپىپ چىقىپتۇ. ئۇ كۆپچىلىككە:
— ھەممەيلەن مۆكۈۋالساقلا، «خالتىلىق قۇش» بىزنى تاپالمايدۇ، — دەپتۇ.
بېلىقلار بۇ چارنى يامان ئەمەستەك ھېس قىلىپ:

— توغرا، كىچىك سەقەنقۇرمۇ سۇ ئۆسۈملۈكلىرى ئارىسىغا يوشۇرۇنۇۋېلىپ چوڭ
بېلىقلاردىن قۇتۇلۇپ قالمىغانمىدى؟ — دەپتۇ.

ئەيشىشى ئەتراپقا قارىۋېتىپ ۋاكاكانىڭ بۇ پىكرىنىڭ ياخشى بولغىنى بىلەن ئەمەلىيەتچانلىق-
قى يوقلىقىنى ھېس قىلىپتۇ - دە:

— بۇ يەر تېپىز دېڭىز ساھىلى تۇرسا، بىز نەدىكى سۇ چۆپى، دېڭىز يوسۇنلىرىنىڭ ئارىسىغا
يوشۇرۇنمىز؟ — دەپتۇ.

— بولمىسا بىز تېنىمىزنى قۇمغا
كۆمۈۋالايلى، — دەپتۇ ۋاككا يەنە.

بېلىق، راكلار ئۈمىدسىزلەنگەن ھالدا:

— سەن بىزنى ئۆلتۈرمەكچىمۇ؟

— بۇ قانداق ئامال؟ — دەپتۇ.

ئەيشى بېشىنى چايقاپ:

— بۇنداق قىلىشقا تېخىمۇ بولمايدۇ، ناھايىتى

ئاز ساندىكى بېلىقلارلا بۇنداق قىلالايدۇ، — دەپتۇ

قارشى تۇرۇپ.

ۋاكاكى پىكرىنىڭ ھەمراھلىرى تەرىپىدىن رەت قىلىنغانلىقىغا
ئاچچىقى كېلىپ، ئەيشىشىغا مۇنداق دەپتۇ:

— بۇمۇ بولمىسا، ئۇمۇ بولمىسا، سەن ئامال قىل ئەمىسە.

ئەيشىشى ئىككى «قولى»نى ئېچىپ:

— مەنمۇ ئامال قىلالمايۋاتىمەن، — دەپتۇ.

بېلىق، راكلار جىددىيلىشىپ نېمە قىلارنى بىلەلمەي قاپتۇ.

بۇ چاغدا، يىراقتىن ساقىقۇشلارنىڭ ئاۋازى ئاڭلىنىپتۇ:
— ھى ھى ھى، بۇ قېتىم ئولجا خېلى ياخشى بولدى.
— ھەقىقەتەن مەزىزلىككەن، مېنىڭ تېخىمۇ كۆپ بېلىقلارنى يېگۈم كېلىۋاتىدۇ.
— قارا، ئاۋۇ تەرەپتە بىر توپ بېلىق بار ئىكەن، تېز بارايلى.
بېلىقلار بۇنى ئاڭلاپ ئەنسىرەشكە باشلاپتۇ:
— ئاپلا، ئۇلار بۇ تەرەپكە كېلىۋاتىدۇ.
— قانداق قىلىمىز؟

ئەيشىشى جىددىي پەيتتە ئەقىل تېپىپتۇ. ئۇ پېشانىسىگە
بىرنى ئۇرۇۋېتىپ مۇنداق دەپتۇ:
— مېنىڭ ئامالىم بار.

بېلىق، رايونلار ئۇنىڭغا قاراپ ئۈمىد يۇلتۇزىنى كۆرگەندەك بوپتۇ ۋە:
— تېز ئېيتىڭ، تېز ئېيتىڭ، قانداق ئامال ئۇ؟ — دەپتۇ.

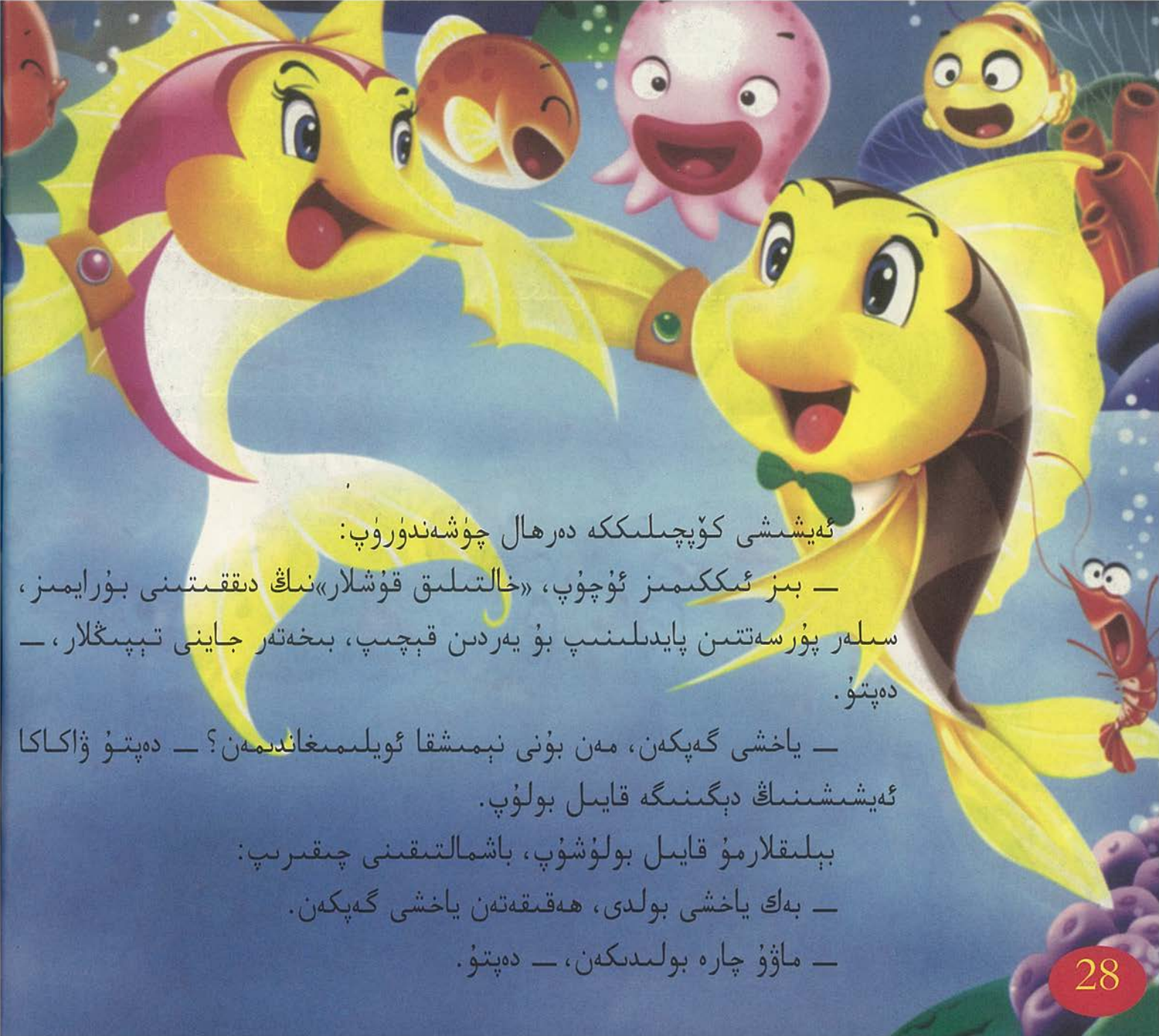
— «خالتىلىق قۇشلار» يېقىنلاشقاندا، مەن ئاكام بىلەن
ئۇلارنىڭ دىققىتىنى بۇراپ ئۇچاي، — دەپتۇ ئەيشىشى.

بېلىق، راككلار ئۈمىدسىزلىنىپ:

— ئاكا — سىڭىل ئىككىسى ئۇچۇپ كېتىپ، بىز بىلەن
كارى بولمايدىكەن — دە؟

— ھىم، ھەممىمىز بىر كۈللۈككە دېگىنى بىلەن «خال-
تىلىق قۇش»لار كەلگەندە ئۆزىنىڭ جېنىنى ئېلىپ قاچىدىكەن-
غۇ، — دەپ تەنە قىلىشىپتۇ.

ئەيشىشى كۆپچىلىككە دەرھال چۈشەندۈرۈپ:

— بىز ئىككىمىز ئۇچۇپ، «خالتىلىق قۇشلار» نىڭ دىققىتىنى بۇرايمىز،
سىلەر پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ بۇ يەردىن قېچىپ، بىخەتەر جاينى تېپىڭلار، —
دەپتۇ.

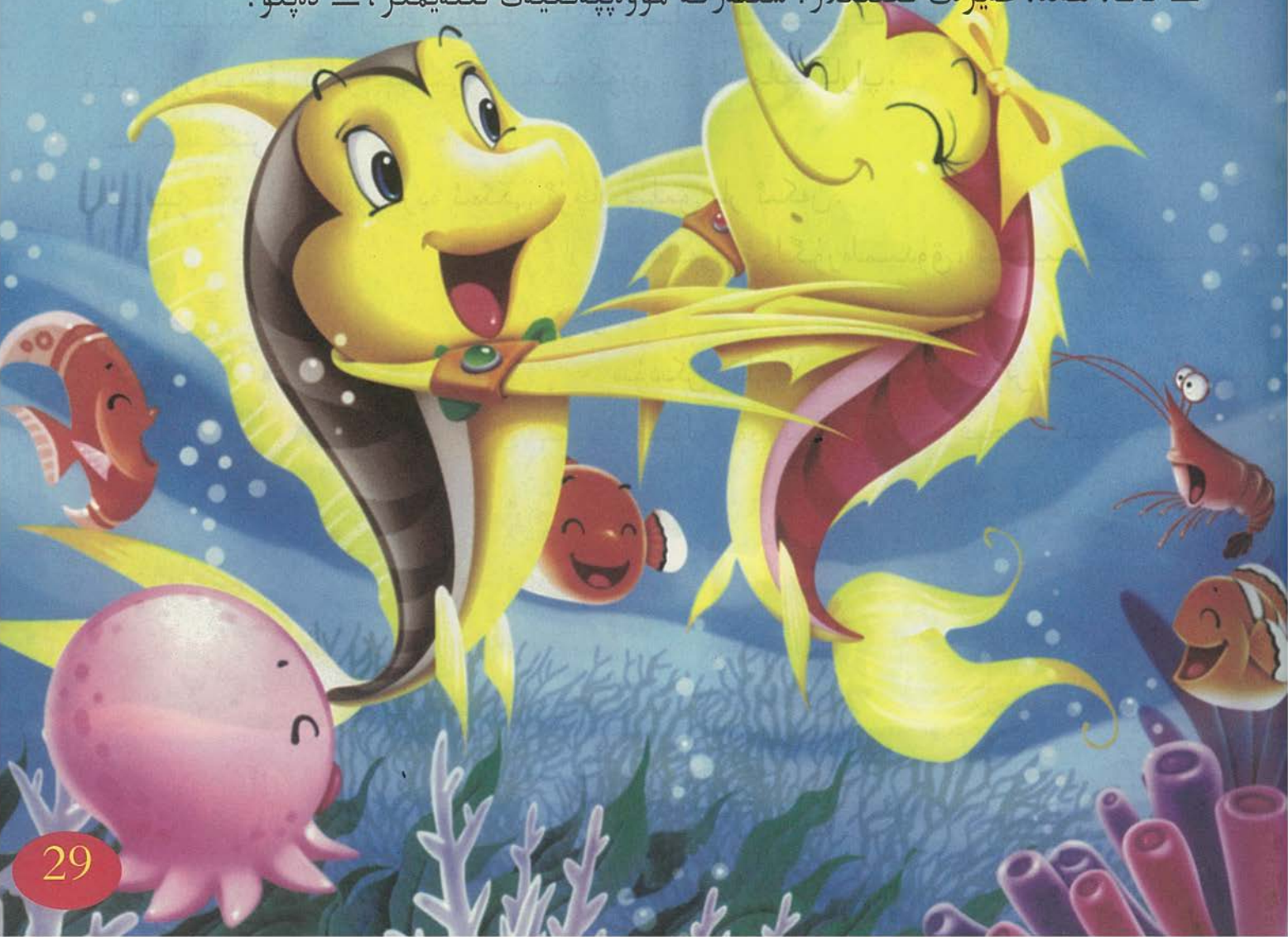
— ياخشى گەپكەن، مەن بۇنى نېمىشقا ئويلىمىغاندىمەن؟ — دەپتۇ ۋاكاكا
ئەيشىشنىڭ دېگىنىگە قايىل بولۇپ.

بېلىقلارمۇ قايىل بولۇشۇپ، باشمالتىقنى چىقىرىپ:

— بەك ياخشى بولدى، ھەقىقەتەن ياخشى گەپكەن.

— ماۋۇ چارە بولىدىكەن، — دەپتۇ.

ۋاككا بىلەن ئەيشىشى بىر - بىرىنىڭ «قول»نى ئۇرۇشۇپ قويۇپ:
— چوقۇم مۇۋەپپەقىيەت قازىنىمىز، — دەپتۇ.
بېلىق، راكلار ئۇلارغا مەدەت بېرىپ:
— ئاكا، ھەدە، غەيرەت قىلىڭلار! سىلەرگە مۇۋەپپەقىيەت تىلەيمىز، — دەپتۇ.

ۋاكاكا، ئەيشىشى ئاكا - سىڭىل قاناتلىرىنى «شارت» تىدە كېرىپ،
قەستەن ۋارقىراپتۇ:

— قاناتلىرىمىزنى كېرىپ، تېخىمۇ ئېگىز ئۇچايلى.
«خالتىلىق قۇش» لارنىڭ دىققىتى ۋاكاكا بىلەن ئەيشىشى ئاكا -
سىڭىلغا بۇرۇلۇپتۇ، ئۇلار بېشىنى شاققىدە كۆتۈرۈپ ئاسمانغا قاراپ:
— نېمە ئىش بۇ؟

— تېز ئۇچايلى، ئاۋۇ يەردە ئىككى ئۇچار بېلىق بار ئىكەن.
— ھەي، ئۈلگۈرەلمىدۇق، ئېسىت، ئېسىت، —
دەپتۇ.

سۈدىكى بېلىقلار «خالتىلىق قۇش» لارنىڭ ئاياغ ئاس-
تىدىن قۇتۇلۇشۇپ تېز سۈرئەتتە قېچىپ كېتىپتۇ.

ۋاكاك، ئەيشىش ئاك - سىڭىل ئۇچار بېلىقلار
ساقىقۇشلار توپىدىن ئايرىلىپ، ھاۋادا قانات قېقىپ ئۇچۇپتۇ.
— ئاك، خەتەر ئۆتۈپ كەتتى، بىز چۈشۈپ كەتسەك
بولدۇ، — دەپتۇ ئەيشىش.
— ماقۇل، بىز تېخى قېرىنداشلىرىمىزنىڭ خىيىم -
خەتەردىن قۇتۇلغان - قۇتۇلمىغانلىقىنى بىلمەيمىز، — دەپتۇ
ۋاكاك.

ئاكا - سىڭلىنىڭ ئاۋازى يىراقتىن ئاڭلىنىپتۇ:

— بېلىقلار، سىلەر قەيەردە!؟

— كۆپچىلىك تېز چىقىڭلار!

بېلىقلار ئۇلارنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ خۇشاللىقىدىن تەنتەنە قىلىشىپ كېتىپتۇ:

— ئاڭلىدىڭلارمۇ، ئۇچار بېلىق ئاكا، ئۇچار بېلىق ھەدە، بىزنى چاقىرىۋاتىدۇ.

— پاھ، بەك ياخشى بولدى.

ئەيشى بىلىق، راكلارنى كۆرۈپ،
خۇشاللىقىدىن يىغلاپ كېتىپتۇ، ۋاكاكا ئېغىزىنى
ئۈمچەيتىپ:

-- ھىم، نېمىگە يىغلايسىلەر؟ خۇشال بولسىمۇ
يىغلامدۇ؟ -- دەپتۇ.

بىلىق، راكلارمۇ كۆز يېشى قىلىشىپتۇ:

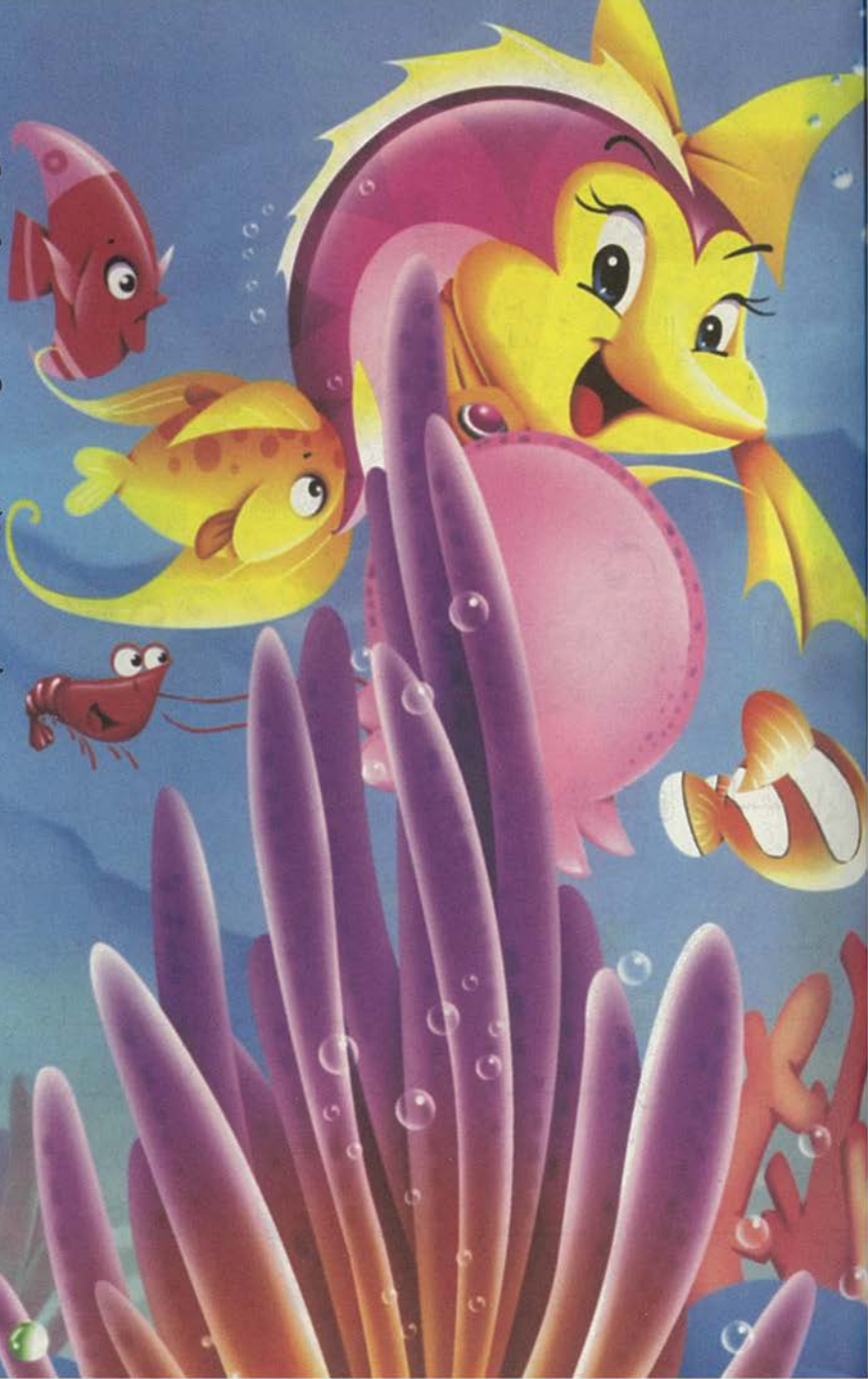
-- بىز بەك خۇشال، ھۇ ھۇ ھۇ.

-- ئاكا، بىز ھەدىمىزنى يەنە كۆرەلەرمىزمۇ دەپ

ئەنسىرىدۇق.

— سىلەر خەتەردىن قانداق
قۇتۇلدۇڭلار؟ — دەپ سوراپتۇ ئەيشىشى
دوستلىرىدىن.
بېلىقلار بەس — بەستە سۆزلەشكە
باشلاپتۇ:

— مەن «خالتىلىق قۇش» نىڭ
ئايىغى ئاستىدىن ئۆتتۈم.
— مەن كۈچۈمنىڭ بارىچە بىخەتەر
جايغا قاراپ ئۆزدۈم.

— مەن بايا بىر «خالتىلىق قۇش» نىڭ نۇرغۇن بېلىقلارنى
يۇتۇۋەتكەنلىكىنى كۆردۈم، — دەپتۇ ۋاكاكا.
— ھەئە، ئۇلار ئۇششاق بېلىقلارنى دېڭىز سۈيى بىلەن
قوشۇپ خالتىسىغا سولىۋېلىپ، دېڭىز سۈيىنى ياندۇرۇۋېتىدۇ،
بېلىقلار بولسا ئۇلارنىڭ قارىغا كىرىپ كېتىدۇ، — دەپ چۈ-
شەندۈرۈپتۇ ئەيشىشى.
بېلىق، راكلارنىڭ ئاچ كۆز، ۋەھشىي ساقىققۇشلارغا
غەزىپى كەپتۇ.

ۋاككا ئۆزىنى چوڭ، قالتىس ھېسابلايدىغان
ساقىقۇشتىن بىزار بولۇپ:
— «خالتىلىق قۇش» نىڭ پوكىنىدىكى خالتىسى بەك
سەتكەن، — دەپتۇ.

بېلىق، راكلارمۇ ئۇنىڭغا بولۇشۇپ:
— شۇنداق، ئۇلار ھەقىقەتەن سەتكەن.
— قارىساملا كۆڭلۈم ئېلىشىدۇ، — دېيىشىپتۇ.

ئەيشى كۆچىلىككە:

— «خالتىلىق قۇش» نىڭ خالتىسىنىڭ بىر مۇھىم رولى شۇكى، ئۇ بۇ خالتىسى ئارقىلىق بالىلىرىنى باقىدۇ. «خالتىلىق قۇش» لار بېلىقلارنى تۇتۇپ، ۋاقتىنچە خالتىسىدا ساقلاپ، چاڭگىسىغا قايتقاندىن كېيىن، ئېغىزلىرىنى ئېچىپ بەرسە، بالىلىرى ئەكەلگەن نەرسىلەرنى يەيدۇ، — دەپ چۈشەندۈرۈپتۇ.

ۋاككا بۇنى ئاڭلاپ، ساقىقۇشنىڭ ئاتا - ئانىلىق مەجبۇرىيىتىنى
ياخشى ئادا قىلىدىغانلىقىنى ھېس قىلىپ:
— «خالتىلىق قۇش» بالىلىرىغا ياخشى قارايدىكەن، —
دەپتۇ.

بىراق، بېلىق، راكلارنىڭ ساقىقۇشنىڭ ھەرىكىتىنى
ئەپسۇس قىلىشى قىيىن ئىدى. ئۇلار ئاچچىقلاپ:
— ھىم، ئۇلار بىر توپ ئاچ كۆز ئەبلەخلەر.
— بىزەڭ ئەبلەخلەر، قاراقچىلار! — دەپتۇ.

ۋاكاككا «قول» لىرىنى ئېچىپ:

— بۇنىڭغا نېمە ئامال؟ «خالتىلىق قۇش» لار بېلىق يېيىشنى
ياخشى كۆرىدىغان تۇرسا، — دەپتۇ.

بېلىق، راكلار شۇئان ۋاكاككا بىلەن مۇنازىرلىشىپتۇ:

— ئۇچار بېلىق ئاككا، سىز نېمىشقا بۇنداق يامان گەپ

قىلىسىز؟

— ئۇلارنىڭ ھەممىسى بېلىق يەيدىغان يالماۋۇزلار.

ۋاكاك «قول» نى شىلتىپ:

— مەن ئۇنداق دېمەكچى ئەمەسمەن، دېمەكچى بولغىنىم،
«خالىلىق قۇش» لارمۇ ياشىشى كېرەك، — دەپ چۈشەندۈرۈپتۇ.

بېلىقلارنىڭ تېخىمۇ ئاچچىقى كەپتۇ:

— ھىم، ئەجەبا بىز ئۆلسەك بولامدەكەن؟

— بىزمۇ ياشىشىمىز كېرەككۇ؟

ۋاكاك خىجىل بولغاندا ھالدا:

— مېنىڭ دېمەكچى بولغىنىم، «خالتىلىق قۇش»لار ئۇنچە
كۆپ بېلىق يەپ كەتمەيدۇ، — دەپ چۈشەندۈرۈپتۇ.
بېلىقلار يىغلاپ كېتىپتۇ. ئەيشىشى دەرھال ئاكىسىغا كۆز ئى-
شارىتى قىلىپ:

— ئاكا، قىزىقارلىقراق ئىشلارنى سۆزلىسەڭ قانداق، — دەپتۇ.

ۋاكاكاك ئەيشىشنىڭ دېمەكچى بولغىنىنى چۈشىنىپ

گېپىنى دەرھال ئۆزگەرتىپ:

— كۆپچىلىك، مەن بايا بىر قىزىقارلىق ئىشنى بايقاپ

قالدىم، «خالىتىلىق قۇش»لار سۇ يۈزىگە چىققاندا، ئاۋۋال

كاسسىنى، ئاندىن تېنى ۋە ئېغىزىنى چىقىرىدىكەن، بەك

كۈلكىلىككەن، — دەپتۇ.

-- ئۇنىڭ خالىتىسى سۇ بىلەن بېلىققا توشۇپ كەتكەچكە، بەك
ئېغىرلاپ سۇدا لەيلىيەلمەيدىكەن، ئۇلار دېڭىز سۈيىنى قۇسۇۋەتكەندە
ئاندىن ئۇچالايدىكەن. بېلىقنى بەك كۆپ يەۋالسا ھەرىكەتمۇ قىلالايدىكەن،
سۇ يۈزىدە لەيلىپلا تۇرىدىكەن، -- دەپتۇ ئەيشىشى.

-- مەن بايا بىر «خالىتلىق قۇش»نىڭ ئالدىدىن ئۈزۈپ ئۆتكەن
ئىدىم، ئۇ مېنى كۆرۈپ مىنمۇ قىلالامىدى، بۇنىڭغا ئەجەبلىنىپ كەتتىم--
سەممۇ بولغۇدەك، -- دەپتۇ ۋاكاكا بىر ئىشنى چۈشەنگەندەك.

— ئۇلار بەك ھۇرۇنكەن، توپلىشىپ قۇياشقا
قاقلىنىشتىن باشقا ھېچنېمىنى بىلمەيدىكەن، — دەپتۇ
ۋاككا.

— بەلكى، كۈچىنى تېجەش ئۈچۈن بولۇشى
مۈمكىن، ئويلاپ باقە، ئۇلار شۇنچە ئېغىر تۇرسا، ئۈچ-
شىغمۇ چوقۇم كۆپ كۈچ كېتىدۇ، — دەپتۇ ئەيشىشى.

ھەم، ئۇلارنىڭ بىر قېتىمدا شۇنچە كۆپ بېلىقنى يەۋېلىشىنىڭ ئاساسى باركەندە، — دەپتۇ ۋاكاكى ئۆز — ئۆزىگە. بېلىق، راكلار ئاچچىقلاپ كېتىپتۇ:

— بىزەڭ ئالۋاستىلار!

— ئاچ كۆز ئەبلەخلەر!

ئەيشىشى ۋاكاكىنىڭ يەنە خاتا گەپ قىلغانلىقىنى بىلىپ ئۇنى ئەيىبلەپ:

— ئاكا، ئەمدى بولدى قىل، — دەپتۇ.

ۋاككا بېلىق، راک دوستلىرىنىڭ خاپا
بولغىنىنى كۆرۈپ، خىجىل بولغىنىدىن بېشىنى سىيلاپ تۇرۇپ:
— بىز تېز مېڭىپ چوڭ قوشۇنغا يېتىشىۋالايلى، — دەپتۇ.
ئەيشى بېشىنى لىڭشىتىپ:
— بولىدۇ، قاراڭغۇ چۈشەي دەپ قالدى، بىز ۋاقىتنى ئىسراپ قىلمايلى، — دەپتۇ.

ساقىقۇش

ساقىقۇش بويى ئېگىز، ئۆرە تۇرغاندا
غازغا ئوخشاپ كېتىدىغان بىر خىل دېڭىز
قۇشى. دۇنيادا سەككىز تۈرلۈك ساقىقۇش بار، ئېلىمىزدە ئىككى خىلى
بولۇپ، دۆلەتلىك 2 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان ھايۋان. ئۇلارنىڭ ئېغىزىنىڭ ئاستىدا
«خالتا» بولۇپ، بۇ ئۇلارنىڭ پوكىنىدۇر. ئۇلارنىڭ خالتىسى تىرىسى بىلەن تۇتىشىپ كەتكەن
بولۇپ، ئۇلار خالتىسىنى ئەرگىن كىچىكلەيدۇ. ئۇ ساقىقۇشنىڭ يېمەكلىك ساقلايدىغان،
بېلىق تۇتىدىغان قۇرالىدۇر. ساقىقۇش بېلىق تۇتقاندا ئېغىزىنى ئېچىپ، سۇ ئۈزگەچ «بېلىق
تور»غا ئوخشايدىغان خالتىسىنى سۇغا تىقىپ، خالتىسىغا بېلىق چۈشىشىگىلا ئېغىزىنى
يېپىپ، ئېغىزىدىكى سۇنى سىقىپ چىقىرىۋېتىدۇ، بېلىقلار خالتىسىدا قېلىپ قالىدۇ. بۇ
ناھايىتى قىزىقارلىق، شۇنداقمۇ؟

كېيىنكى قىسمىنىڭ مەزمۇنى

«كۆرۈمىسىز دېڭىز ئالۋاستىسى»: ۋاككا، ئەيشىشى ئاكا - سىڭىل ۋە ئۇلارنىڭ دوستلىرى ئاكولا.
نىڭ ئېغىزىدىن قۇتۇلۇپ قېچىپ كېتىۋاتقاندا، يولدىن ئېزىپ قالىدۇ. بۇ چاغدا، ئۇلار ساۋۇت - دۇبۇلغا كىيگەن پالۋانغا ئوخشايدىغان
«غايەت زور دېڭىز مەخلۇقى» - دېڭىز تاخپېئۇسىغا ئۇچراپ قالىدۇ. تاخپېئۇسلار ناھايىتى كۆرۈمىسىز بولسىمۇ، لېكىن
قەدىمىي ھايۋان بولۇپ، دېڭىزدىكى «تىرىك تاشقاتما» دېگەن گۈزەل نامى بار. بىراق، ئۇلار تولىمۇ ئېچىنىشلىق ئەھۋالغا يولۇ-
قىدۇ. كىچىك دوستلار، بىز ئۇلارنى ياخشى ئاسرايلى.

بىلىم — قوللىنىش يېتىلدۈرگۈچى.

بۇ كىتاب سىزگە ئەزەلدىن ئاڭلاپ باقمىغان
ھېكايىلەرنى ئېيتىپ بېرىدۇ.

بۇ كىتاب بالىلارنى ئىلىم - پەن قەسىرىگە
باشلاپ بارىدۇ.

مەجمۇئە نامى: دوكتۇر ئانا سۆزلەپ بەرگەن ھېكايىلەر
كىتاب نامى: «خالىتىلىق قۇش» قا ئۇچراپ قېلىش
تۈرگۈچى: لى چېڭچېڭ

تەرجىمە قىلغۇچى: خاسىيەت ئابلىت
مەسئۇل مۇھەررىرى: دىلنۇر ئابدۇراخمان
مەسئۇل كوررېكتورى: گۈلباھار توختەم
بەت ياسىغۇچى: ئۈرۈمچى بىياۋگەنجى كىتاب لايىھەلەش چەكلىك شىركىتى
نەشرىيات: شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت - فوتو سۈرەت نەشرىياتى
شىنجاڭ ئېلېكترون ئون - سىن نەشرىياتى
تارقاقچۇچى: شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسى

زاۋۇت: شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇتى

فورماتى: 1/24 880mm × 1230mm

باسما تاۋىقى: 2

نەشرى: 2011 - يىلى 5 - ئاي 1 - نەشرى

بېسىلىشى: 2011 - يىلى 6 - ئاي 1 - بېسىلىشى

كىتاب نومۇرى: ISBN 978-7-5469-1357-5

ئومۇمىي باھاسى: 58.00 يۈەن (جەمئىي ئون كىتاب)

5.80

ISBN 978-7-5469-1357-5

9 787546 913575 >

总定价: 58.00 元 (全十册)